

Výsledek holandských voleb drží populisty zkrátka

V nizozemských volbách uhájila první místo Lidová strana pro svobodu a demokracii (VVD) současného premiéra Marka Rutteho s 33 parlamentními křesly z celkových 150. Opoziční, krajně pravicová Strana pro svobodu (PVV) Geerta Wilderse skončila na druhém místě s 20 křesly. Stupně vítězů uzavírají dvě strany na třetím místě, křesťanskodemokratická CDA a liberálně levicová D66. Obě získaly 19 křesel.

Sám nizozemský premiér Mark Rutte označil tyto volby jako „čtvrtfinále boje proti populismu“. Právě on byl součástí jednoho z týmů, které v této důležité hře bojovaly za klid a umírněnost. „Nyní je šance, aby velká nizozemská demokracie zastavila padání dominových kostek špatného druhu populismu,“ řekl Rutte s odkazem na Brexit a prezidentské volby v USA.

Jeho soupeř, krajně pravicový Geert Wilders, je podle analytiků i politologů populistou nejhrubšího zrna. Ještě nedávno to vypadalo, že jeho radikální projevy o nacionalismu mu tento zápas vyhraje. Země tulipánů se měla stát první linií boje za znovurozdělení Evropy na hrdé a nezávislé státy, které svrhnu diktaturu Evropské unie a nastolí nový řád. Proti této rétorice se hlavní strany vzepřely a odmítly Wildersovi případnou povolební spolupráci.

Na začátku roku Wildersovi předpovídaly volební průzkumy drtivé vítězství. Důvodem k tomu byla jeho silná populistická rétorika, využívání nejisté situace v Evropě a sliby o zákazu koránu, zavření mešit a vystoupení z Evropské unie a eurozóny. Několik týdnů před volbami ale začaly

jeho šance v průzkumech klesat. „Wildersův výsledek ukázal, že Nizozemci jsou ve svých postojích poměrně konzistentní. Wilders v posledních deseti letech dostává okolo 20 křesel. Jeho výsledek proto určitě není překvapivý,“ uvedla pro iDNES.cz politická analytička Anna Kuznická.

V předvolební vládě seděly doposud pouze dvě strany, může se ovšem stát, že koalice vznikne z většího počtu politických stran, což je v Holandsku obvyklé. Sestavení koaliční vlády v Nizozemsku běžně trvá i několik měsíců.

Hlavním poraženým letošních voleb je Strana práce (PvdA), která se bude muset smířit s pouze devíti mandáty namísto dosavadních 38. Do parlamentu se probojovalo dalších šest stran, které získaly od dvou do pěti křesel. Nizozemci tradičně chodí k volbám ve velkém počtu, podle odhadu agentury Ipsos letos hlasovalo 81 procent lidí.

Podíl na výsledku voleb mohlo mít také zvýšení diplomatického napětí mezi Nizozemskem a Tureckem. Ankara hrozí odvetou za to, že turecké ministryni pro záležitosti rodiny Fatmě Betül Sayan Kayaové ani šéfovi turecké diplomacie Mevlütü Çavuşoglovi nebylo umožněno propagovat své politické cíle. Turečtí představitelé chtějí před ústavním referendem, naplánovaným na 16. dubna, agitovat i v zahraničí. Referendum by mělo posílit autokratické postavení a pravomoci prezidenta Recepta Tayyipa Erdoğana.

Rakousko, Švýcarsko i Německo již podobné politické kampaně s tureckými politiky zakázaly. Nizozemský premiér Rutte se vyjádřil, že bylo nut-

Geert Wilders a Mark Rutte

Foto: archiv

né tureckým mítinkům zabránit, jelikož ohrožují veřejný pořádek. Erdoğan označil chování nizozemských úřadů za fašistické. V Nizozemsku žije až 400 tisíc Turků, kteří by se mohli kontroverzního referenda účastnit.

Volby v Nizozemsku by mohly změnit politickou situaci v celé Evropě. Dalším důležitým milníkem budou prezidentské volby ve Francii, jejichž první kolo se koná 23. dubna. V nich se střetne euroskeptická fronta v čele s Marií Le Penovou s proevropským Emmanuelem Macronem a pravicovým Françoisem Fillonem.

MATYÁŠ KRIMSKÝ, ADAM RYŠÁNEK

Mozek v centru dění. Vědci zasvěcují do tajů neurovědy

Akademie věd České republiky (AV ČR) pořádá již po devatenácté unikátní projekt nazvaný Týden mozku. Během přednášek a workshopů na něm vědci představují nejnovější poznatky z oblasti neurovědy. Akce probíhá v budově AV ČR na Národní třídě od pondělí 13. března do pátku 17. března.

Týden mozku je součástí celosvětové kampaně Brain Awareness Week, která si klade za cíl rozšířit obecné povědomí o mozkových funkcích. V Česku se koná od roku 1998, kdy ji založil neurofyziolog Josef Syka.

Program tvoří přednášky předních odborníků z různých disciplín neurovědy. Pondělní blok zahájil profesor Syka řečí o společném fungování

smyslu a mozku. Obsah ostatních projevů se týkal mozkových onemocnění, spánku, či neurochirurgie.

Silnou složku tvoří workshopy a výstavy. Po celý týden je ve foyer Akademie věd České republiky připravena expozice Mozek v akci, kde návštěvníci mohou pozorovat, jak důmyslně se v mozku zpracovávají obrazové informace. Důležitou součástí projektu jsou také tvůrčí semináře, zaměřené na trénink kognitivních schopností, paměť a prostorovou orientaci.

Znalosti mozku značně pokročily i díky moderním technologiím, které umožňují pozorovat proměny centrální nervové soustavy. Přesto zůstává i nadále velkým tajemstvím.

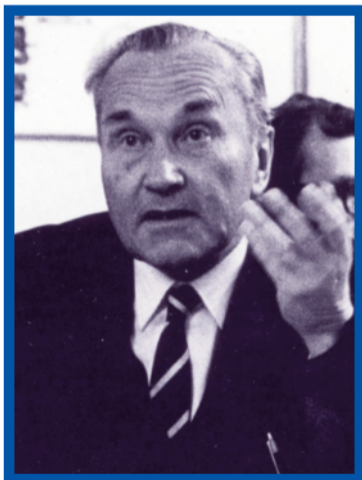
FILIP LIŠKA

Solidarita otřesených: Čtyřicet let od úmrtí Jana Patočky

Před čtyřiceti lety zemřel jeden z mluvčích Charty 77, profesor Jan Patočka. Po dlouhém a vyčerpávajícím výslechu Státní bezpečností zkolaboval a musel být hospitalizován. Během dalšího týdne, 13. března 1977, zemřel. Za dva krátké měsíce, kdy vystupoval jako mluvčí Charty, ji však nezvratně vtiskl nadčasový ideový a politický rozměr. Díky němu tak Charta 77 získala podobu, která ji zůstala po celou dobu normalizace a výrazně ovlivnila i formování porevolučního československého státu.

I dnes je Patočka považován nejen za osobu, která velkou měrou formovala podobu Charty 77, ale také za jednoho z nejvýznamnějších československých filosofů. Vycházel z fenomenologie Edmunda Husserla, později se věnoval filosofii státu a rozvíjel Platónovo učení. V době počínající normalizace přednášel o svobodě jedince, spravedlnosti, kladl důraz na morální jednání. Jeho filosofie nebyla v souladu s tehdejší ideologickým výkladem státu. Pro režim nebylo žádoucí, aby přednášel na Univerzitě Karlově.

Poté, co se i přes zákaz zúčastnil mezinárodního filosofického kongresu ve Varně roku 1973, byla jeho aka-

demická činnost omezena. Patočka začal přednášet na bytových seminářích, které se na dlouhou dobu staly jediným místem, kde mohli filosofové svobodně působit.

Klíčovým pro Patočkovu zapojení do Charty byl proces s undergroundovou kapelou The Plastic People of The Universe. Režim, který se v tichosti chtěl zbavit hudební skupiny „závadové mládeže“, narazil na velký odpor mnoha osobností československé kultury, mezi něž patřil i dramatik Václav Havel. Nedlouho poté vznikla iniciativa Charty 77, která spojila teh-

dejší představitele kulturního disentu, inteligence, undergroundu i reformních komunistů, kteří po potlačení Pražského jara upadli v nemilost režimu. V jejich čele stál bývalý ministr zahraničí Jiří Hájek.

Jako signatář Charty 77 se Patočka téměř okamžitě dostal pod drobnohled StB. Kromě neustálého sledování byl často předvoláván k výslechům. Zlomovou byla návštěva nizozemského ministra zahraničí Maxe van der Stoola. Ten se tehdy jako první západní politik veřejně sešel s Patočkou jako s představitelem protirežimního hnutí na půdě socialistického Československa. To upoutalo pozornost mnoha západních médií a dostalo Chartu 77 do mezinárodního povědomí.

Hned poté absolvoval Patočka tři celodenní výslechy. Při posledním výslechu se Patočka zhroutil a musel být hospitalizován. Následující týden, 13. března 1977, na následky vyčerpání zemřel. Ani jeho pohřeb se však neobešel bez komplikací. Cílem operace StB, cynicky nazvané „Dědek“, bylo co možná nejvíce zneprůjemnit průběh posledního rozloučení s profesorem Patočkou.

MAREK MARTINOVSKÝ

Průmyslu i maloobchodu se daří

Česká ekonomika zažívá dobré časy. Průmyslová i maloobchodní výroba zaznamenávají zrychlený růst. Limituje je ale rekordně nízká úroveň nezaměstnanosti.

Nová čísla vypovídají, že Česká národní banka již nemá důvod pro další intervence, a podle analytika Jiřího Šimka ze skupiny Citfin by je mohla ukončit již za několik týdnů. Vyplývá to z údajů, které ve středu k meziroční bilanci za leden 2017 zveřejnil o výsledcích maloobchodu, průmyslu a stavebnictví Český statistický úřad.

Tržby v maloobchodě se meziročně navýšily o 5,6 %. V kontrastu s prosincovým tříprocentním růstem jde o potvrzení úspěšného vstupu české ekonomiky do nového roku. Domácnosti se vzhledem k rostoucím mzdám a vyšší kupní síle nebojí utráct za luxusnější zboží s dlouhodobou spotřebou. Dařilo se nepotravinářskému zboží, kde tržby oproti loňsku vzrostly o 9,2 procenta. Již tradičně největší růst vykazuje internetový prodej, kte-

lý zaznamenal meziroční nárůst až o 27,4 %. Dalšími atraktivními komoditami stále zůstává sportovní zboží, kosmetika a oblečení.

I průmyslu se daří. Po loňském růstu o 2,9 procenta může letos růst až o 3,5 %. K lepším meziročním výsledkům český průmysl opět táhne automobilismus a energetika, obecně se daří všem odvětvím. Lednový meziroční růst o 18,7 % naznačila i data Sdružení automobilového průmyslu. Energetické odvětví, zahrnující rozvod elektřiny, plynu a tepla, rostlo o 13,8 %. Vítanou zprávou pro tuzemskou ekonomiku je i zlepšující kondice německého průmyslu.

Na druhé straně meziroční stavební produkce v lednu klesla o 0,2 %. Přesto stavební úřady vydaly více povolení a byla zahájena stavba téměř o pět procent vyššího počtu bytů než loni. Stejný procentuální růst zaznamenala i průměrná hrubá mzda ve stavebních podnicích. Nyní činí 30 551 korun.

JAKUB GRIM

Když nechceme být ambiciózní, chceme sázet mrkve

Kandidát na prezidenta Michal Horáček pozval své poradce na debatu o zahraniční politice. Pokračuje tak ve své předvolební kampani. V úterý se na pódiu Image Theatre sešli diplomatka Magda Vášáryová, bývalý europoslanec Libor Rouček a politický geograf Michael Romancov. Mluvili o pozici Česka v EU i o významu Visegrádské čtyřky. Horáček diskusí pouze přihlížel z hledíště.

Horáčekovi poradci hájili EU a vyjádřili nesouhlas s unáhlenými soudy o této instituci. „Nevyužili jsme evropských peněz na stavbu dálnic a vysokorychlostních železnic, jaké jsou v jiných státech. V roce 2020 bude peněz výrazně méně. A až Unii podojíme, tak z ní vystoupíme,“ kritizoval Rouček a připomněl heslo sametové revoluce „návrat do Evropy“.

Trojice se také opřela do Ruska a označila jej za strategický superproblém. Podle Romacova je to agresor a zároveň vymírající země, která se potýká s otřesnou demografickou krizí. „Státy žijí v idejích, ve kterých vznikaly. Rusko bylo uspořádáno jen fyzickou silou. Ukrajina a podobně

Michal Horáček na debatě.

Foto: archiv

jsou pouze menší a méně krvavé kapitoly ruské historie,“ vyjádřil se.

Vášáryová se zabývala zejména neschopností Česka nalézt a pochopit svou identitu. Vrátila se až k rozpadu Rakouska-Uherska s tím, že rozpad velké říše je stále politický, kulturní i společenský problém. Připomněla také význam Visegrádské čtyřky. „Náš největší problém je, že pořád čekáme, až se všechno vyřeší, a automaticky se stavíme do role oběti. Má to své výhody, protože po nás nikdo nic nechce. Viktimizace způsobuje, že v nás roste pocit malosti,“ vysvětlila Vášáryová. „Proto nejsme schopni si přiznat, že jsme neuvěřitelně úspěšní. Tváříme se, že jsme malí, nedůležití a neschopní. Když nechceme být ambiciózní, chceme sázet mrkve?“ dodala.

Michal Horáček vystoupil až na závěr a tvrdil, že si toho z diskuse mnoho odnesl. „Pana Zemana se ještě měsíc před volbou ptali, koho si vezme na Hrad a on řekl, že sekretářku a řidiče. Teď je tam Martin Nejedlý a ten český soudruh. Já své poradce představuji už teď,“ zakončil setkání.

CLARA ZANGOVÁ

Cena Raoula Wallenberga pro české filmaře. Bez nich by svět neznal Nicholase Wintona

Režisér Matěj Mináč a producent Patrik Pašš získali jako první Češi Cenu Raoula Wallenberga. Ta nese jméno švédského diplomata, který zachránil za druhé světové války tisíce maďarských Židů.

Mináč a Pašš získali cenu za filmy, které ožívují vzpomínku na Nicholase Wintona, jenž za druhé světové války zachránil židovské děti.

“Tuto cenu nebereme jako ocenění pro nás, ale pro Nickyho, je to krásný způsob jak si ho připomenout. Strašně nás bavilo trošku proti vůli sira Wintona odkrývat ten příběh, protože on sám ho považoval za nezajímavý,“ řekl Mináč.

“Chtěl bych poděkovat především Nickymu. Za to, že jsme mohli zachytit jeho obrovské charisma a tu lidskost, kterou kolem sebe šířil. Nejraději jsme, že se jeho odkaz šíří dál, že ho přijímají děti, to je pro nás největší ocenění,“ doplnil Pašš.

Cenu filmařům v úterý odpoledne osobně předaly Jill Parry Blonská z Mezinárodní nadace Raoula Wallenberga a švédská velvyslankyně Vikto-

ria Li. Prestižní cenu v minulosti mimo jiné získali sám sir Nicholas Winton nebo bývalý předseda vlády Velké Británie Gordon Brown.

Mináč a Pašš už v roce 1998 uspořádali setkání Nicholase Wintona se zachráněnými dětmi a novináři v Praze. Na kontě mají filmy Všichni moji blízcí, Síla lidskosti - Nicholas Winton a Nickyho rodina, za které už získali řadu ocenění.

Slavnostního udílení se účastnili i někteří z takzvaných dětí Nicholase Wintona. Jedním z nich byla Zuzana Marešová. “Byl úžasný, plný humoru, vždy hledal někoho, komu by mohl pomoci. Kdyby nebylo Matěje a Patrika, nikdo by o něm v téhle zemi nevěděl.”

Předávání cen se odehrálo 14. března. V ten den v roce 1939 vyjel první transport do Londýna. “Málokdo však ví, že úplně první taková akce se uskutečnila už v lednu, kdy první desítky dětí odletěly právě do Švédska,“ řekla Viktoria Li.

ANETA KRISOVÁ

Mináč a Pašš přebírají Cenu Raoula Wallenberga.

Foto: archiv

KOMENTÁŘE • KOMENTÁŘE • KOMENTÁŘE • KOMENTÁŘE

Zeman bude kandidovat. V debatách se s protikandidáty neutká

Prezident Miloš Zeman se bude znovu ucházet o post prezidenta.

Poté, co ve čtvrtek své rozhodnutí oznámil svým podporovatelům, to potvrdil i novinářům a kromě redaktorů Respektu to nikoho nepřekvapilo. K velké radosti všech svých fanoušků a Michala Horáčka, který nemusí na poslední chvíli vymýšlet ústřední téma své kampaně. Přesto Horáčkovi prezident hodil pod nohy klacek, nechce se totiž účastnit žádné z předvolebních debat. Když tak nyní někdo zaútočí na některou z mnoha věcí, které Zeman za poslední čtyři roky udělal, nebude se prezident muset bránit, místo toho bude moderátor nucen říct: „Bohužel tady pan prezident není, aby se mohl bránit,“ nebo ještě hůř bude se ho snažit obhajovat on sám.

Zeman totiž žádnou kampaň nepotřebuje, od roku 2013 už objel všechny kraje v Česku a hodlá po nich jezdit na

dále, za tyto zájezdy zaplatili čeští daňoví poplatníci přes 15 milionů. Diskutovat je tedy zbytečné, když své názory může říct na náměstí a nechat si zatleskat.

Nyní je řada na politických stranách a hnutích, aby se rozhodly, jestli se za Zemana postaví. Jistotou podporu má už od Strany Práv Občanů, kteří by asi nikoho jiného, než svého zakladatele podporit nemohli, ani kdyby zítra vstali z mrtvých Karel IV. i Tomáš Garrigue Masaryk. Méně jistá je podpora dvou nesilnějších parlamentních stran, jelikož prezidentské volby budou hned po těch do Poslanecké sněmovny. Partaje musí počítat s tím, že jejich rozhodnutí může ovlivnit počet hlasů, které ve volbách obdrží. To by mohl zajímat především ČSSD, která se se svým bývalým předsedou v mnoha problémech ideologicky rozchází. Koho ale zajímá ideologie, že ANO?

KRYŠTOF DUDA

Znovu srozumitelný Sobotka

Do vedení Sociální demokracie byl už počtvrté v řadě zvolený Bohuslav Sobotka. Vedle něj si delegáti do čela vybrali Milana Chovance, Lubomíra Zaorálka, Michaelu Marksovou a dva nováčky – Petra Dolínka a Jana Birkeho. Krátce po sjezdu prohlásil Sobotka, že ambicí ČSSD je „být buď nejsilnější vládní stranou, nebo nejsilnější stranou v opozici“. Na jednu stranu nám tedy pan premiér ukazuje, že současné spojení jeho strany s neprogramovým hnutím ANO už je přežitě a nechce v něm pokračovat, a na druhou stranu nám nově zvolený místopředseda Jan Dolínek říká v diskuzním pořadu iDnesu, že spolupráce s hnutím ANO rozhodně není vyloučená.

Vládní spolupráce těchto dvou aktérů na každý pád nebyla ideální. Ne, že by se od sebe nějak dramaticky lišili, jejich

cíle byly v zásadě podobné. To, co ve vládní spolupráci působilo největší problémy, byla komunikace a rétorika. Andrej Babiš si přivlastnil úspěchy, neúspěchy svalil na ČSSD. Sociální demokraté tak z postu prvních houslí začali hrát housle druhé. Aspoň se to tak zdálo.

Tuto situaci chtějí sociální demokraté po volbách jednoznačně změnit. A je to srozumitelné. Proč trvat na spolupráci s někým, s kým se neshodnete. Nemá cenu zachraňovat vztah, který ztroskotal na komunikaci. Ač to nebude jednoduché, Sobotka udělal dobrý první krok na cestě k silnější Sociální demokracii. Jasně definuje program, ujasní voličům priority své strany a ukáže jim, že jejich vůli bude schopný naplnit. Z nesrozumitelného Sobotky se stane předseda, který ví, co chce.

Chce vyšší daně, chce progresivní zdanění příjmů. Znovu tak vrací do hry tradiční sociálnědemokratická témata. Znovu naznačuje, že chce zvyšovat mzdy a více podporovat rodiny. Je tu kvůli lidem, řekl na sjezdu. Chce také, aby se Česko více integrovalo do Evropy. Poměrně odvážné, ale srozumitelné. Jen je nutné, aby nezapomněl, že Češi o Evropské unii mnoho nevědí.

Naopak nechce, aby se privatizovaly nemocnice. Starost o lidi má mít v rukou stát, nemá se prý státat byznysem.

Ač tisková konference po prvním jednání nového vedení naznačovala opak, Sobotka se po dlouhé době vrací k jasným prohlášením. Znovu se snaží o definování levice a návrat do pevné politické struktury.

JAN VOJTĚCHOVSKÝ

Bacha! Jaro je tady! Neblázněte!

František Skála ustájil jednorožce v Jízdárně

Umělec František Skála otevřel svoji výstavu ve Valdštejnské jízdárně. Ta představuje jeho tvorbu od roku 2004, kdy naposledy prezentoval svou tvorbu v Galerii Rudolfinum. Zahrnuje jak jednotlivá monumentální díla, tak drobné objekty umístěné do tematických pavilonů. K vidění bude v Jízdárně do 3. září.

„Všemi dostupnými prostředky se pokouším sám sobě navodit stav úžasu a zprostředkovat ho druhým,“ řekl o své výstavě Skála. Jeho instalace využívá výstavního prostoru od podlahy ke stropu a pracuje i s jeho světelnou atmosférou. Sál je rozdělen do několika expozic, kterým jsou věnovány jednotlivé kabinety. Každý z nich má vlastní název a téma, celkově však představují určitý skrytý řád, autorův názor na svět, který se návštěvníkům snaží předat.

Prostoru dominují jednotlivá monumentální díla, jako například drátěný Jednorožec umístěný na střeše jednoho z pavilonů, nebo Zub času, velký vydlabaný kmen s pozlacenou korunou, jehož dírami můžeme pozorovat život uvnitř. Autor také vystavil některé ze svých mála mobilních soch, například Dům stínů, vyrobený z průsvitného polyesteru, na jehož stěnách se skrz světlo odrážejí objekty pohybující se uvnitř pomocí motoru. Ve svém díle Duch lebky využívá ventilátoru, pomocí kterého se obří pytel jednou za

František Skála zaplnil celou Valdštejnskou jízdárnu

Foto: Anna Bendová

čas nafoukne do tvaru lebky poté zase splaskne a rozpožhybuje tak postavu levitující u stropu s kusem igelitu.

Skála, který je známý svojí tvorbou ze dřeva a přírodnin, překvapí taktéž tvorbou využívající nejrozličnějších materiálů. Ve velké míře vystavuje objekty vytvořené z průsvitného laminátu, který za pomoci osvětlení odráží na stěny světelné spektrum. Dále využívá

tvrdý plast zvaný sustamid, ze kterého vytvořil sochy připomínající umění přírodních národů. V kabinetu zvaném Musaion představuje svoji sbírku přírodnin a historických předmětů. Jeho pavilon Galerie zase parafrázuje čisté bílé prostory galerií, ve kterých se však jen těžko dá rozeznat harampádí od uměleckých předmětů. Skála při své tvorbě a využití materiálu ne-

klade fantazii žádné hranice. Vystavuje objekty vyrobené z rozbitých sluchátek, brýlí či sbírky zákonů, ale ukazuje i své grafiky, jak klasické, tak digitalizované.

Sochař svou výstavou dodatečně oslavil své 60. narozeniny. Nepovažuje ji však za retrospektivní. Do povědomí se dostal koncem 90. let, kdy získal Cenu Jindřicha Chalupického. Poté

ho proslavila výstava v Galerii Rudolfinum, která dále putovala do Brna a Českého Krumlova. Je také znám jako člen skupiny výtvarníků zvaných Tros Sketos, kteří ozdobili znělku karlovarského filmového festivalu. Věnoval se i tvorbě pro děti, vytvořil komiks Putování Vlase a Brady, který se dočkal i zinscenování v divadle Minor.

ANNA BENDOVÁ

Vítězem festivalu Jeden svět je dokument o útěku před válkou

Džihád, výstřely samopalů, útek před Islámským státem. Pošťák, který se chce stát starostou, aby mohl pomáhat uprchlíkům. Snění dětí ze Sýrie o novém životě v Německu. 19. ročník festivalu dokumentárních filmů o lidských právech Jeden svět, pořádaný humanitární organizací Člověk v tísni, přinesl především snímky o migraci a válce v Sýrii, viděné očima všech zúčastněných stran.

Všech 114 promítaných filmů spojuje téma vzájemné pomoci. „Spolupráce není samozřejmost. Je to schopnost, které se postupně učíme. V poslední době se spolupráce stala uměním, které ovládá jen málokdo,“ řekla ředitelka festivalu Hana Kulhánková. Vítězným filmem letošního ročníku se v mezinárodní soutěži stal dokument Není úniku režiséra Zaradashta Ahmeda, švédsko-norský snímek z části Iráku, kterou ovládá Islámský stát. Irácký ošetřovatel v něm natáčí svůj válkou poznamenaný život. Cenu za nejlepší režii si odnesl režisér Jiu-Liang Wang, který v dokumentu Plastová Čína představuje život v čínském rodinném podniku na recyklaci plastů.

Poroty pracovaly tři. Jedna z nich, pojmenovaná po Václavu Havlovi, vždy oceňuje film přispívající k ochraně lidských práv. Letos vybrala snímek Azyl v nedohlednu, projekt australské režisérky Evy Orner, odhalující nelidské podmínky v detenčních táborech v Tichém oceánu. Zvláštní uznání poroty získal Duno Gavran za chorvatský film Zprávy z Al-‘Ajún.

Vůbec poprvé letos vybírala Porota České soutěže nejlepší film z dokumentů české produkce a koprodukce. Cenu získal Nominální autistický film režiséra Miroslava Janka, který slavil úspěch také na Českých lvech a Cenách české filmové kritiky.

Součástí festivalu byly kromě běžných dokumentů i filmy promítané ve virtuální realitě. Návštěvníci Diváckého centra v Galerii Lucerna se díky speciálním brýlím měli možnost na několik minut přemístit do světa sedmi vybraných filmů. Dostali se tak na samotku v přísně střežené věznici v Kalifornii (snímek 6x9), prošli spolu s migranty detenčním centrem ve Velké Británii (film Na dobu neurčitou) nebo se seznámili s dětmi, které byly kvůli válce vyhnány ze svých domovů (Vyhnání). Další virtuální projekty simulují postupnou ztrátu zraku (Poznámky o slepotě) či život farmářských zvířat (Já a zvíře).

Festival se po devíti dnech přesouvá z Prahy do dalších 32 českých měst a Bruselu.

ELIŠKA HOVORKOVÁ, PAVLINA BORSKÁ

Publikum festivalu Jeden svět

Foto: archiv

Ruské soudnictví okem dokumentární kamery

Film Proces, uvedený na festivalu o lidských právech Jeden svět, sleduje soudní řízení s Olegem Sencovem, známým ukrajinským režisérem a aktivistou proti anexi Krymu. Sencovova ruský režim neoprávněně obvinil z organizace teroristické skupiny, ilegálního přechovávání zbraní a přípravy teroristického útoku na Ruskem okupovaném území Krymu.

Snímek věrně popisuje klasický monstrproces, který by každému Čechovi měl připomenout období 50. let 20. století u nás. Je děsivé, že se tyto praktiky využívají i v dnešním světě. I když režim zatýká spoustu „teroristů“, vybral si právě Sencovova jako veřejně známou osobu, jako zástupce intelektuální třídy, aby ukázal, že se před ním nikdo neschová. Celý proces je postaven na výpovědích dvou mužů, kteří svědčí proti Sencovovi. Režim si však tyto výpovědi vymáhá pomocí nejrozličnějších donucovacích prostředků, jakými jsou například dušení v plynové masce nebo elektrické šoky.

Ve snímku je zachycena řada filmařů z celého světa, kteří se vyjadřují na podporu Sencovova. Ani to bohužel nemá žádný vliv a Sencov je na-

Oleg Sencov

Foto: archiv

konec odsouzen na 20 let na Sibiři. Jeho závěrečný projev po odsouzení je nejsilnějším momentem celého procesu, zdůrazňuje vězňovu nesmírnou odvahu a poukazuje na fakt, že strach je největším přítelem totalitního režimu: „Když vám dají pytel na hlavu a trochu vás zmlátí, za půl hodiny jste připraveni zřeknout se všech svých přesvědčení, přiznáte na sebe všechno, co chtějí, řeknete, co chtějí i o ostatních, jen aby vás přestali mlátit. Nevím, jakou můžou přesvědčení mít hodnotu, když za ně nejste ochotni trpět nebo zemřít.“

Rusové ho následně převážejí na

šest tisíc kilometrů vzdálenou Sibiř a zbavují ho ukrajinského občanství, takže prakticky mizí šance, že by se někdy mohl vrátit do rodné vlasti, nebo že by mohl být vyměněn za ruské vojáky vězněné na Ukrajině. Pokud se na jeho situaci nic nezmění, měl by být propuštěn v roce 2034.

Film je obrovsky silný, skvěle zdokumentovaný příběh vykonstruovaného politického procesu, určeného k zastrašení odpůrců Putinova režimu. Přestože po umělecké stránce se o žádné veledílo nejedná, po té obsahové je naprosto zásadní.

ADAM RYŠÁNEK

Festival Bazaar otvírá kontroverzní témata

Název třetího ročníku divadelního a tanečního festivalu parafrázuje heslo „Nic než národ“ a upozorňuje tak na novou vlnu evropského nacionalismu. Co je a bude víc než národ? Podle ředitele festivalu Ewana McLarena třeba spolupráce mezi umělci napříč zeměmi. Na Bazaar se proto sjedou nezávislí účinkující ze střední, východní a jižní Evropy, aby to potvrdili.

Zahajovací večer přenesle diváka do Jugoslávie devadesátých let minulého století, do doby jejího rozpadu, provázeného občanskou válkou. „Černá zem pohltí toho, kdo odstoupí zrád-

ně,“ zní poslední slova někdejší jugoslávské hymny, propůjčená pro název inscenace balkánského režiséra Olivera Frljiće. V této radikální hře, která je jakýmsi nářkem nad ztrátou občanské a umělecké svobody, se proplétají osobní a historická dramata. Kontroverzní umělec, jehož díla vyvolávají v mnoha zemích Evropy jak nadšení, tak pobouření, se v Čechách představí poprvé.

Vrchol festivalu bude tradiční Sobotní bazaar, scénický maraton, na kterém kromě domácích autorů předvedou své vznikající projekty také umělci z Polska, Izraele, Německa,

Srbska nebo Slovinska. Společným rysem jejich děl je hledání odpovědi na otázky, které hýbou společností. Proč se formují nové nacionalismy pod praporem populismu? Jak se proměnila role ženy v postsocialistických společnostech? Jak moc ztrácíme reálnou paměť ve virtuálních světech? Do hledání odpovědí se spolu s umělci může zapojit i divák v doprovodných diskuzích a workshopech, které budou probíhat během celých tří dnů. Program potrvá od 17. do 19. března v pražských scénách Alfréd ve dvoře, Studio Alta a Studio Hrdinů.

PAVLINA PODZIMKOVÁ

Horváth si vyboxoval titul mistra Evropy, Mayweather se ukázal až na večírku

Osm kol trval boj o mistra Evropy v lehké střední váze, který nakonec po úspěšném KO obhájil Štěpán Horváth. Galavečer, jenž se konal 11. března v pražské hale Královka, lákal především na současného nejslavnějšího amerického boxera Floyd Mayweathera, který měl předat cenu vítězi. Ten však dorazil až na afterparty. Svůj pozdní příchod svedl na poruchu letadla. „Je jako dítě,“ přiznal pořadatel.

Na pražském boxerském galavečeru proběhly čtyři zápasy. Tím nejsledovanějším byl však souboj o titul mistra Evropy WBO v lehké střední váze, v němž se Horváth, jenž obhájoval loňský titul, utkal s Němcem Arthurem Hermannem.

Po prvním, vyčkávacím kole se do zápasu opřel český boxer a ringu vévodil až do konce zápasu. Hned v druhém kole zasáhl svého soupeře levým direktem a roztrhl mu obočí. Hermann se mu snažil rychlými údery oponovat, ale Horváth jich svojí první rukou dokázal

Vítězné gesto boxera Horvátha

Foto: archiv

mnoho vykřít. Rozjetý obhájce titulu rozdával soupeři tvrdé hity, které vyvrcholily v osmém kole. Horváth poslal Hermanna k zemi technickým úderem KO a podruhé za sebou se stal mistrem Evropy v lehké střední váze.

Cenu za vítězství mu měl předat jeden z nejbohatších sportovců na světě a bývalý americký boxer Floyd Mayweather, jenž však utkání nestihl, protože strávil den nákupy v Londýně, a přijel až na následnou afterparty do klubu Lávka. Svůj pozdní příchod svedl na poruchu letadla, i když na svůj profil na sociálních sítích uveřejnil fotky z Londýna. „U

Mayweathera je to složité, je trochu jako dítě. Když chce, tak chce, a když nechce, tak nechce. Máme s ním uzavřenou smlouvu, ale na druhou stranu Mayweather může říct, že je mu to jedno a že náklady klidně zaplatí,“ narážel na boxerovo jmění šéf České unie sportu boxu profesionálů Miloš Veselý.

Večer byl úspěšný i pro další české sportovce. Lukáš Zahradník se stal mistrem České republiky organizace ČUBP, ve svém zápase zvítězila i Lucie Sedláčková. Desátou výhru v řadě si připsala i druhá svěřenkyň trenéra Lukáše Konečného Fabiana Bytyqi. PAVEL TYLŠAR

Čtvrtfinále Ligy mistrů pro Monako a Leicester

Monako a Leicester porazily favority. Atlético Madrid i Juventus podle očekávání uhlídaly své náskoky z prvních zápasů a jsou také ve čtvrtfinále.

Monaku po ztrátě vedení 3:1 na konci 35. v prvním zápase věřil ve střední odvetě jen málokdo. Francouzský tým ale překvapivě doma přehrál Manchester City a po výhře 3:1 zasluženě postoupil. Ani Leicester nebyl favoritem na postup, po špatném výkonu a prohře 1:2 v Seville ji ale dokázal bojovným výkonem porazit 2:0 a v Lize mistrů pokračuje.

Monako v prvním poločase přehrávalo City rozdílem třídy a zasluženě vedlo

gólem 18letého Kyliana Mbappého po osmi minutách. Do konce poločasu ještě stihl vstřelit gól Fabinho a rázem už postupovalo Monako. Manchester City v 71. minutě přidal další zápletku dorážkou Leroye Saného a už se postupoval anglický klub. Ten ale neuhlídá standardní situaci o šest minut později a Monako díky tomu po dalším atraktivním zápase mezi těmito týmy prošlo do další fáze Ligy mistrů.

Gól, který vstřelil Leicester v prvním zápase v Seville, se nakonec ukázal jako klíčový. Leicester doma díky enormnímu nasazení dokázal ubojovat vítězství 2:0 po gólech Wese Morgana ze stan-

dardní situace a Marca Albrightona po chybě obrany Sevilly. Důležitou událostí byl neproměněný pokutový kop Stevena N'Zonziho z konce zápasu, který mohl poslat duel do prodloužení.

Atlético Madrid ve střední odvetě soustředěným obranným výkonem potvrdilo dobrou pozici z prvního utkání, ve kterém zvítězilo 4:2. Španělský tým si náskok pohlídal a po bezbrankové remíze si zajistil čtvrtfinále. Ani Juventus neměl s postupem žádné potíže, když po prvním zápase, kdy zvítězil 2:0 v Portu, nedostal gól ani v úterní odvetě, kterou bez vážnějších problémů kontroloval a dokráčel k vítězství 1:0. ŠTĚPÁN VELEK

Hrdina Slavii nespasil, Česká Lípa se přiblížila záchraně

Podle papírových předpokladů měli futsalisté z Vršovic bojovat o přední příčky první futsalové ligy. Tentokrát doma hostili dvanáctinásobného mistra Chrudim, proti kterému si neuhlídali dvougólový náskok, prohráli 6:2 a o play-off budou muset ještě bojovat. Důležitý krok k záchraně udělala Česká Lípa, která zvítězila na palu- bovcé Třince.

Vstup do utkání vyšel červenobílým skvěle a během prvních pěti minut si vypracovali vedení 2:0. Hned v první minutě nevyužili svoje příležitosti jak Antonín Hrdina, tak Radim Záruba. O minutu později už byl nejlepší futsalista roku 2016 Záruba přesnější, když z velké vzdálenosti vstřelil svého někdejšího

kolegu z Chrudimi Jeana. A když v páté minutě po samostatném úniku skóroval Hrdina, v Edenu se rýsoval záznak.

Chrudimští však byli proti. O obrat se postarali především Matěj Slováček a Brazilec přezdívaný Max. První jmenovaný během minuty zařídil vyrovnání, když slávistického Radima Garcára nejprve překonal zblízka a pak pěknou střelou z pravé lajny. Na konci poločasu strhl vedení na stranu hostů kapitán Lukáš Rešetar a z penalty skóroval útočník Max.

Ten se stal i jediným střelcem druhého poločasu, když dvěma splenými góly uzavřel hat-trick. A když se na druhé straně neprosadil ani Hrdina, ani Záruba, skočil zápas za stavu 2:6. Slávisté tak vyšli bodově na prázdno ve třetím z po-

sledních čtyř zápasů. „Je jenom škoda, že jsme tento vývoj neudrželi déle, ale spoň do konce prvního poločasu. Přišla pasáž, kterou jsme zkazili a Chrudim toho využila,“ litoval trenér Slavie Martin Brychta, jehož svěřenci spadli až na sedmou pozici. Zato Chrudim stále v lize nešla přemožitela a do vyřazovacích bojů půjdou z prvního místa.

Tři zlaté body vytěžila Česká Lípa, jež udolala Třinec 3:2. Rozhodující branku Severočechů vstřelil až v poslední minutě Milan Bialek. „Když neustále budeme dělat takové chyby, které nedělají ani amatéři v městské lize, tak nemůžeme vyhrávat,“ lamentoval trenér Třince Andrea Bucciol.

PAVEL TYLŠAR, JAKUB JIRKŮ

Slavia kráčí za titulem, Sparta prohrála v Boleslavi

„Sešívání zmrtvýchvstání,“ jak stálo na transparentu slávistických fanoušků, pokračuje. Teplice, se kterými vyhrála jen jednou z posledních sedmi zápasů, Slavia porazila 2:1 a vede ligu před Viktorií Plzeň. Ta v dohrávce s Bohemians se štěstím vyhrála 1:0 a za lídrem tabulky zaostává o bod. Naopak Sparta nezvládla utkání v Mladé Boleslavi a na městského rivala Slavii ztrácí už devět bodů.

Slavia vstoupila do zápasu pasivně, mnohem čileji působilo její publikum. Hosté z Teplic nicméně nedokázali výrazně ohrozit bránu Jiřího Pavlenky, ani když se Marek Červenka po nepřesnosti v rozehrávce ocitl sám před slávistickým brankářem. Jen co se míč ocitl na druhé straně hřiště, byl z toho gól. Muris Mešanovič přehodil brankáře Martina Chudého, míč se odrazil od břevna přímo k Milanu Škodovi a slávistický kano-

nýr z první velké šance pohodlně doklepl míč do odkryté brány.

Radost slávistů netrvala dlouho. Jen co patnáct tisíc fanoušků přestalo skandovat jméno Milana Škody, bylo vyrovnáno. Po centru z levé strany hlavičkoval přesně k tyči Martin Fillo. Po změně stran se tempo zápasu ještě vystupňovalo. Jeden útok střídá druhý a fotbalisté v červenobílých i žlutých dresech se vehementně snažili dostat do zakončení. Když se další chyby v rozehrávce dopustil slávista Simon Deli, dostal se do stoprocentní příležitosti teplický Jan Krob. Prázdno bránu ale z bezprostřední blízkosti netrefil. „Z našeho pohledu to byl určitě rozhodující moment zápasu. Měli jsme využít alespoň jednoho soupeřova zaváhání,“ litoval po utkání trenér Teplic Daniel Šmejkal.

V osmdesáté osmé minutě teplický David Vaněček nešťastně tečoval roze-

hrávku Jana Sýkory, dal si vlastní gól a na stadionu v Edenu propukl jásot. „Veliký dík za dnešní vítězství patří našim divákům. Pokud hrajeme poslední minuty směrem na naši severní tribunu, žene nás to dopředu,“ pochvaloval si podporu hlediště trenér Jaroslav Šilhavý.

V dalších zápasech dvacátého kola se vesměs dařilo domácím týmům. Dukla porazila 1:0 Jablonec, Plzeň bere tři body z utkání s Libercem, poslední Příbram vyhrála 1:0 s Hradcem Králové, Zlín se po remíze 1:1 rozešel smírně se Slováckem, v souboji Brna s Bohemians 1905 gól nepadl. Karviná jako jediná uspěla z pozice hostujícího týmu, z Jihlavy veze vítězství poměrem 4:2. Třetí Sparta prohrála v Mladé Boleslavi a zase změnila trenéry. Novým koučem letenského týmu je Petr Rada.

STANISLAV KUČERA

Čtvrtfinále play off:

Hradec kontroval a srovnal sérii, Sparta čelí pecku

Hokejisté Hradce Králové sebevědomě odpověděli na zaváhání z prvního zápasu a po vítězství 3:0 srovnali stav série proti Litvínovu na 1:1 na zápasy. Pražská Sparta zažila v druhém zápase klinickou smrt. Poté, co opět ztratila dobře rozehraný zápas, pojedou do Brna odvracet brzké vyřazení.

Královehradečtí nevstoupili do druhého utkání proti Litvínovu tak aktivně jako do prvního. Nicméně se jim opět podařilo otevřít skóre. Ve 13. minutě z mezikruží tvrdou ranou prostřelil Jaroslava Januse v brance Litvínova Blaž Gregorc. Tato chvíle podtrhla soustředěný výkon domácích. Hru kouskovala častá vyloučení, což nesvědčilo litvínovské snaze o vyrovnání. Hosté navíc často chybovali a draze za to zaplatili. Právě po individuálních chybách Litvínova přišly klíčové chvíle zápasu. Zatímco v prvním utkání Hradec o své vedení záhy přišel, tentokrát ho navýšil o dva góly. „V průběhu duelu bylo důležité, že jsme po první vstřelené brance dali brzy na začátku druhé třetiny druhou. Myslím, že to nás hodně zvedlo v našem úsilí,“ hodnotil pro server idnes.cz trenér domácích Václav Sýkora. V závěru se na ledě hodně přitvrdilo. Obránce Filip Pavlík musel čelit napadení od dvou hradeckých hráčů najednou. Výsledkem byl předčasný odchod do kabin útočníka Alexandra Picarda. To byl jediná kaňka

na poctivém hradeckém výkonu, a tak se série přesouvá na led Litvínova za stavu 1:1.

Kometa vyrabovala Prahu, Spartě způsobila šok

Prakticky totožný scénář jako v prvním zápase zažili fanoušci v pražské O2 Areně i následující den. Sparta opět brzy vedla. Svého soupeře přehrávala. Působila odhodlaně a snažila se odčinit zaváhání z prvního utkání, kdy ztratila nadějně vedení 2:1. Spartánské dějy vzpůsobil v 45. minutě Alexandre Mallet, který potrestal domácí za sílící pasivitu, a srovnal tak na 2:2. „Pořád si říkáme, že musíme hrát dobře do defenzivy, aby nehrozili z brejků, ale opět se to opakovalo,“ mrzelo útočníka Sparty Lukáše Klimka. Za tohoto stavu dospělo utkání do prodloužení, které Pražané sice aktivně zahájili, ale rozhodující úder si do 63. minuty přichystal slovenský obránce hostů Jozef Kováčik. Kometa tak překvapila nejspíš i sama sebe. Do Brna totiž veze velmi nadějně vedení v sérii 2:0.

Sparta nečekanou ztrátou obou utkání rozhodně neskládá zbraně. „Prohráli jsme i druhý zápas, takže situace je pro nás velmi vážná, ale ještě pořád jsme ve hře a určitě budeme chtít v každém případě sérii vrátit do Prahy,“ shrnul po utkání trenér Pražanů Jiří Kalous.

JAKUB JONÁŠ

Marná snaha Sparty...

Foto: archiv

FLEŠ

Šéfredaktorka: Martina Plesníková

Editoři: Jonáš Verner, Kristýna Pružinová, Gabriela Knížková, Alexandra Tinková

Korektoři: Stanislav Kučera, Kateřina Horová, Aneta Krsová, Jana Brišová
Redakce: Anna Bendová, Pavlína Borská, Jana Brišová, Jakub Grim, Kateřina Horová, Eliška Hovorková, Jakub Jirků, Jakub Jonáš, Gabriela Knížková, Aneta Krsová, Matyáš Krímský, Jan Kubelka, Stanislav Kučera, Filip Liška, Marek Martinovský, Martina Plesníková, Pavlína Podzimeková, Kristýna Pružinová, Adam Ryšánek, Alexandra Tinková, Pavel Tylšar, Štěpán Velek, Jonáš Verner, Jan Vojtěchovský, Clara Zangová, Tomáš Zítka